

Sorin Mitu
Az én Erdélyem
Mentor Könyvek, 2018, 3990 Ft

Az én Erdélyem – ez a cím szubjektívnek és provokatívnek egyaránt nevezhető. Az előbbit magyarázni sem kell; az utóbbit pedig mindenki megértheti, aki Trianonra gondol, no meg arra, hogy a szerző *román*.

A kötet olvasója azonban hamar beláthatja, hogy Sorin Mitu nem valamiféle „elsőbbségi könyvet” írt, magyaráni nem az a célja, hogy bizonyítsa, a románok foglalták el először Erdély földjét, következésképpen nekik van igazuk minden geopolitikai döntésben és demográfiai realitáson innen és túl. Az ő célja egyszerűen az, hogy cikkeken keresztül elmesélje, és történelemszerűen mesélje el, hogyan nőtt bele ebbe az Erdélybe, milyen mítoszokat és legendákat kapott a szüleitől és a nagyszüleitől – az alcím nem véletlenül az, hogy *Történetek, mentalitások, identitások*.

Ez a „történetek” a munka legszubjektívebb eleme, ugyanakkor a legmaibb történetírás, hiszen mára kétségtelen, hogy „objektív” történelem nincs, és ez éppen azokban a művekben a legnyilvánvalóbb, melyek hangosan hirdetik tárgyila-

Szubjektív tárgyilagosság

Demény Péter könyvajánlója

gosságukat. Az adatok, a tények mindig történetekbe ágyazva jelennek meg, feltétlenül kontextualizálni és értelmezni kell őket, és az értelmezés elválaszthatatlan az értelmezőtől.

Talán ennek a belátásnak is az eredménye, hogy Mitu elképesztő számú lábjegyzettel és vaskos szakirodalommal dolgozik: a szubjektivitást, főleg egy ilyen kényes téma esetében, az objektivitás abrondításában szeretné felmutatni. Azért írom így, és azért nem használom például a „köntösében” szót, mert nem képmutatásból teszi, amit tesz, nem „bújtatott propagandát” folytat, hanem valóban következetes történelmi munkát végez.

Ez a szakirodalom többnyelvű is, ami nyilván egyáltalán nem mellékes. Ma már nem lehet rangos intellektuális teljesítményt végezni egy nyelvbe zárva; és Erdély eleve olyan soknemzetiségű régió ma is, és főleg az volt a múltban, hogy mások mellett George Barițiu, I. Tóth Zoltán, Georg Weerth vagy Kőváry László munkái nélkül meg sem közelíthető, nemhogy értelmezhető lenne.

Az én Erdélyem hat nagy fejezetre oszlik. *Hogyan írunk történelmet? Vélemények, viták, módszerek; Erdélyi kérdőjelek: viták a nacionalizmusról, a történelemről és az identitásról; Erdély modernkori történelmének alaptételei: a haza, Európa, a forradalom, az ünnep; Mentalitások, magatartások, érzelmek: a szívvel írott történelem; Barátok és ellenségek Erdélyben: a románok, a magyarok és az egymásról alkotott kép; A világ Erdélyből. A nyugat, ahogyan az erdélyi románok látták.* Már a címekből kiderül, mennyi árnyalás, mennyi kérdésfelvetés rejlik mindegyik tömbben. Ez rokonszenves: mint a két küzdő nemzet legismertebb történésze esetében, a Lucian Boiaiban és a Romsics Ignáciban, itt is egy olyan tárgyilagosság dolgozik, amely kivételességében tiszteletet parancsoló. Ugyanakkor Mitu nem arra használja a problematizálást, hogy elbújjon mögötte: ha könyvét felütjük, nem a véleménytelenység irritáló ködébe hajtunk, hanem a mélyen megélt vélemény tiszta levegőjébe.